

»HILLITÖMÄN
MUKAANSATEMPAAVA«

- AFTONBLADET

NINA
WÄHÄ

PERINTÖ

»TULEN HULLUKSI KUN
NINA WÄHÄ ON NIIN HYVÄ«

- EXPRESSEN

»YLITTÄMÄTÖN
PERHEROMAANI«

- GÖTEBORGS-
POSTEN

»SYVÄSTI VAKAVA JA SAMALLA
HILPEÄN VIHDOYTTÄVÄ«

- VI LÄSER

Nina Wähä
PERINTÖ

SUOMENTANUT SANNA MANNINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Kirjailijan luvalla on muutettu henkilöiden nimet Annie ja Siri ääntämisasun mukaiseen kirjoitusasuun Anni ja Siiri.

Sivulla 5 on siteerattu laulua Oudot eläimet, suomalaiset sanat Jarmo Jylhä.

Taiteen edistämiskeskus on tukenut teoksen suomentamista.

Ruotsinkielinen alkuteos

Testamente

© NINA WÄHÄ 2019

FIRST PUBLISHED BY NORSTEDTS, SWEDEN

PUBLISHED BY AGREEMENT WITH NORSTEDS AGENCY

SUOMENNOKSEN © SANNA MANNINEN JA WSOY 2020

ISBN 978-951-0-44774-1

PAINETTU EU:SSA

Tämä ei ole mitään muuta kuin murhatarina. Tai no, onhan tämä paljon muutakin.

En kuitenkaan halua johtaa ketään harhaan enkä salata seikkaa, joka on tässä kertomuksessa niin keskeinen.

Joku kuolee. Ja joku on syyllinen. Meidän täytyy yrittää selvittää kuka. Ja kuka. Ja miksi?

Ikävä kyllä teidän täytyy tutustua heihin kaikkiin, koska jokainen liittyy kertomukseen tavalla tai toisella. Aivan kuten laulussa, niitä on niin monennäköistä, on pitkä ja pätkeä ja eriparista, niitä ei saa kiinni, niitä ei nää, mut kuitenkin on niissäkin elämää.

Saattaa olla että pysähdyt matkan varrella monta kertaa pohtimaan jotain sen suuntaista kuin »mitä järkeä tässäkin nyt on», mutta älä huoli. Usko elämäsi minun käsiini, niin minä johdatan sinut läpi synkkien aikojen ja valoisien.

Kas niin. Aloitetaan.

TÄMÄ ON kertomus Toimin perheestä ja joistakin tapahtumista, jotka vaikuttivat merkittävästi heidän elämäänsä, ja Toimin perheellä tarkoitan näytelmän äitiä ja isää, Siiriä ja Penttiä, ja tarkoitan

kaikkia heidän lapsiaan, niitä jotka olivat hengissä tapahtumien aikana ja tarkoitan

myös niitä lapsia jotka eivät olleet enää hengissä. Ja lisäksi tarkoitan

myös vielä syntymättömiä lapsia. Ja niitä lapsia jotka tulevat jälkeensä.

*

Muutama asia pohdittavaksi:

Toimi on hassu sukunimi. Sanahan viittaa toimintaan ja toimivaan. Se olisi hassu nimi monellekin perheelle. Varsinkin tälle. Tai myös tälle.

Tapahtumat sijoittuvat enimmäkseen syrjäseudulle. Tarkemmin sanottuna Tornionjokilaaksoon, Suomen puolelle.

Oikeastaan riittää, että tietää nämä asiat. Ja sen että Toimit ovat maanviljelijöitä ja että on 1980-luvun alku ja että joululahestyy ja että perheessä on monta lasta, niin monta että toivoisin ettei niistä kaikista tarvitsisi pitää lukua, mutta se asia nyt on niin kuin on.

Kas niin! Nous allons mes amis!

Avainhenkilöt:

ANNI – vanhin elossa oleva sisko, asuu Tukholmassa, raskaana.

ALEX – Annin syntymättömän lapsen isä.

LAURI – homoseksuaali veli, muuttanut Annin perässä

Tukholmaan mutta asettuu sittemmin Kööpenhaminaan.

ESKO – vanhin elossa oleva veli, ostaa tilan vanhemmilta.

SEIJA – Eskon vaimo.

TATU / RINNE – viides poika, kasvoissa vanha palohaava, päässyt
äskettäin vankilasta.

SINIKKA – Tatun vaimo. Raskaana?

HELMI – keskimäinen sisko. Aina rahan tarpeessa.

PASI – Helmin mies.

PIKKU-PASI – Helmin poika.

ONNI – nuorin poika.

ARTO – toiseksi nuorin poika, saanut palovammoja pudottuaan
kuparipaljuun. (*Mutta siitä te ette tiedä vielä mitään.*)

SIIRI – äiti.

PENTTI – isä.

TARMO – homoseksuaali poika, joka on muuttanut Helsinkiin
opiskelemaan.

LAHJA – nuorin sisko.

MAIRE – Lahjan ystävä.

VALO – kaunis veli.

HIRVO – veli joka osaa puhua eläinten kanssa. Hänen nimensä vie
ajatukset hirviin ja hirveyksiin, vaikkei se niitä tarkoitakaan.

VOITTO – mutta kenen voitto?

RIIKO – ensimmäinen poika, kuollut kaksivuotiaana.

ELINA – esikoinen, kuollut viisivuotiaana.

1. OSA

The Cast, the Scenery

Anni matkustaa kotiin

Anni tulee kotiin. Näytelmä alkaa. Meille esitellään seutu ja henkilöhahmot. Henkilöhahmot? Ei, vaan ihmiset!

*Joku joutuu sairaalaan. Joku toinen loistaa poissaolollaan.
Mutta ilmeisesti mitään ei ole vielä tapahtunut?*

ON JOTENKIN erityistä palata kotiin. Toisille se on mieluisaa, toisille ei, mutta yhdentekevää se ei ole koskaan. Annissa se herätti aina paljon tunteita.

Kielteisiä – koska häntä aina ihan vähän pelotti, että koti-seutu hänen palatessaan iskisi jollain tavalla kyntensä häneen ja hän jäisi kiinni, vangiksi, joutuisi jäämään. Että olisi fyysisesti mahdotonta lähteä sieltä minnekään, kotiin, pois. Teininä hänestä oli tuntunut että oli kiire, pakko pitää kiirettä, tai kävisi niin että paikka, tämä paikka, saisi hänestä otteen ja hän jämähtäisi tänne. Juurtuisi kiinni ja alkaisi itää. Siksi hän lähti jo kuusitoistavuotiaana.

Myönteisiä – koska siellä asui edelleen siskoja ja veljiä (itse asiassa useimmat). Side heidän välillään oli vahva, joskus se tuntui jopa ruumiilliselta. Aivan kuin heitä yhdistäisivät jos nyt eivät napanuorat niin jokin muu, jotkin muut näkymättömät vahvat siteet. He elivät hännistään toisiinsa takertuneina, tahtomattaan yhteen kasvaneina kuin rottakuningas.

Niin he elivät elämäänsä rinta rinnan, eivät koskaan yksin, aina yhdistyneenä.

Mutta tänään, tällä kertaa, Annin huoli ei liittynyt kotiinpaluuseen. Mekko kiristi, ja hän oli joutunut ostamaan uuden talvitakin, koska entinen oli jäänyt pieneksi. Hän silitti vatsaansa, vatsaa, joka pömpötti jo hänen laihasa varressaan ja jossa joka ilta sätki elämä, aluksi heikosti, ehkä se oli pelkkää kuvitelmaa, mutta kuten kaikki tietävät, se vain voimistuisi voimistumistaan. Lapsi jota hän ei ollut toivonut mutta josta hän ei ollut voinut kieltäytyä.

Hän oli tehnyt jo yhden abortin, ja hän oli vasta 27-vuotias, ja oli kuitenkin vuosi 1981, eikä useampia abortteja mielellään tehty siihen aikaan kuten ei nykyäänkään, ei ehkä koskaan. Kaavinta oli ollut tuskallinen, ja kohtuun jääneiden arpien vuoksi lääkärit eivät suositelleet enempää toimenpiteitä, jos Anni aikoi haluta lapsia, ja kun siellä nyt kerran oli alkanut kasvaa lapsi, kuka hän oli siitä kieltäytymään, varsinkaan kun se saattoi olla hänen viimeisensä (ja ainoansa)?

Ensimmäistä lasta hän ei olisi mitenkään voinut pitää, sillä mies, isä (nimeltään Hassan) oli a ticket to nowhere. Umpikuja. Työperäinen maahanmuuttaja aivan kuten Annikin, mutta Euroopan ulkopuolelta. Maasta, jonne mies sitä paitsi halusi palata, maasta, jossa naisten oikeudet ja taistelu niistä ja niiden puolesta eivät olleet lähimainkaan yhtä pitkällä kuin Pohjoismaissa. Maasta, jossa Anni ei ikinä voisi tai haluaisi asua. Annilla oli suurempia suunnitelmia.

Tämän lapsen isä sen sijaan, no, hänen kohdallaan the jury is still out. Anni ei ollut rakastunut, sen hän tiesi. Ei hän ollut varmaan koskaan ollut rakastunut. Joskus hän ajatteli olevansa tunnevammainen, luultavasti se johtui lapsuudesta, kaikista

niistä vuosista ilman rakkautta, joskus tuntui että myös ilman vanhempia, mutta ei hän jäänyt sitä miettimään, kohautti vain olkapäitään. Tajusi asian ja antoi sen olla.

Elämä oli hänen ja vain hänen, eikä hän aikonut tuhлата sitä kehen tahansa tai mihin tahansa.

Mutta lapsi, nyt.

Alexin kanssa. Työkaveri Alexin. Alexin, jolla oli vaarallisen tummat silmät. Kiharat hiukset. Karvainen rintakehä. Matala käheä ääni. Vino hymy. Alex oli vain ollut siinä, ollut siinä aina vain kyselemässä ja kosiskelemassa. Alex oli näyttänyt hänelle öljymaalauksiaan myöhään yöllä Lappkärrsbergettillä, kun he olivat juoneet puoliksi pullon Chiantia. Alex oli näyttänyt, miten värejä sekoitetaan. Ja kuunnellut, kun hän oli kertonut haaveistaan matkustaa Pompeijiin. Kaivaa kaupunki laavasta. Puhdistaa hellävaraisesti siveltimellä kasvoja, kauhusta vääntyneitä, ja arkistoida, dokumentoida, kirjata pienet osat, yhdistää ne varovasti kokonaisuudeksi.

Häntä jotenkin viehätti ajatus, että yrittäisi luoda järjestystä kaaokseen, joka oli tapahtunut kauan sitten, luultavasti sanat »kauan sitten» ovat tässä oleellisia, niiden ansiosta voisi välttää tunteet ja vain tarkastella maailmaa kliinisesti, häntä puhutteli se puoli arkeologiasta.

Ja Alex oli ymmärtänyt. Ei kaikkea, mutta kuitenkin osan hänen kertomastaan. Ja oli ottanut hänen kasvonsa isojen käsiensä väliin ja suudellut, monta kertaa, yhä uudelleen ja uudelleen, kunnes Anni oli ensin haluttomasti ja sitten vähemmän haluttomasti vastannut suudelmaan. Ja nyt Alex oli siis pannut lapsen hänen sisälleen. Ja Alexilla oli suuria suunnitelmia, jopa unelmia, heidän tulevaisuutensa ja yhteiselämänsä varalle. He eläisivät boheemisti, maalaisivat yöllä (vähät siitä halusiko Anni maalata vai ei), kävisivät mielenosoituksissa

päivällä, rakastelisivat iltapäivällä ja joisivat viiniä illalla.

– Entä lapsi? Anni kysyi.

– Lapsi, meidän lapsemme, siitä tulee nero. Minun sukuni on täynnä neroja, ja tämä lapsi, tämä poika, valloittaa vielä maailman, Alex sanoi.

– Lapsesta tulee kolmas osa meidän ykseyteemme, Alex sanoi.

– No problem, Alex sanoi.

Anni halusi uskoa häntä.

Pojan nimeksi tulisi Oskar. Sen he olivat päättäneet yhdessä. Enemmän tai vähemmän yhdessä. Heidän nykyisessä koti-
maassaan oli ollut joskus kuningas nimeltä Oskar II. Kuningas oli ollut runoilija ja kirjailija ja hän oli suosinut kirjallisuutta ja sen harjoittajia, ja sitä paitsi hän oli suhtautunut skeptisesti kansalliskirjailija August Strindbergiin aivan kuten Alex.

Anni halusi uskoa Alexia. Uskoa kun Alex lauloi: Alex is the man, Alex understands. Mutta Annin sisällä nakersi huoli, kaikki nämä suunnitelmat ja haaveet, ovatko ne oikeasti meidän, minun, ja jos ovat, miten minä sovin niihin?

Anni aikoi nimittäin matkustaa.

Minäpä muotoilen asian uudelleen.

Anni AIKOO matkustaa.

Muuta vaihtoehtoa ei ollut.

Tämä henkilö hänen vatsassaan saattaisi kenties sotkea suunnitelmia tai lykätä niitä hieman, mutta heti kun Oskar olisi riittävän iso, Anni häipyisi. Oskar voisi olla isänsä kanssa. Ja jos se ei onnistuisi, niin Siirin kanssa.

Annin äidin Siirin.

Siiri oli 54-vuotiaana jo moninkertainen isoäiti, ja pian hän saisi kuulla, että vanhin tytär odotti ensimmäistä lastaan. Kesäksi. Vanhin elossa oleva tytär. Anni.

Anni olisi voinut soittaa. Hän olisi voinut kertoa puhelimessa, olihan hän puhunut heidän kanssaan pitkin syksyä, jos ei aina Siirin kanssa niin sisarustensa kanssa, sekä niiden jotka asuivat edelleen kotona että niiden jotka asuivat lähitöllä Torniossa tai Karungissa tai Keminmaassa tai jossain muussa takapajulassa siellä pohjoisessa, se oli kotona tai tarpeeksi lähellä käydäkseen kodista.

Hän ei kuitenkaan ollut pystynyt sanomaan sitä. Ei sitä voinut noin vain sanoa. Koska eihän se siihen jäisi. Se avaisi portin, kysymykset ruokkisivat toisiaan, niitä tulisi aina vain lisää, eikä Annia huvittanut vastata kaikkiin niihin kysymyksiin. Ei Siirin edessä eikä varsinkaan Pentin (jos isää ylipäätään kiinnostaisi), ja mietittyään asiaa Anni totesi, ettei oikeasti halunnut puhua asiasta kenenkään kanssa. Hän halusi mieluummin teeskennellä ettei mitään ollut tapahtunut ja sillä hyvä ikuisesti aamen, mutta kuten me kaikki tiedämme, lapsilla on deadline.

Matkustaa kotiin. Jättää taakseen kaikki tasainen, sillat, asfaltti, alaston puuttomuus, nähdä maiseman muuttuvan, nähdä metsän kasvavan, luonnon kohoavan. Norlannissa luonto herättää kunnioitusta, se on tekijä joka pitää ottaa huomioon. Puut seisovat siinä missä seisovat eivätkä pyytele anteeksi. Kesäkuukausina metsä on lumoava, valkeat koivut ainaisessa valossa, se on harras näky, se voi olla harras näky, myös ei-uskovalle. Sitten tulee juhannus ja sen mukana mäkäräiset, ja mäkäräisten mukana alkaa rappio, luonnon rappio, tieto että olemme taas kääntyneet kohti pimeää, pitkää yötä, jossa edes koivujen valkea iho ei meitä suojele.

Oli joulukuun 18. päivä ja absoluuttinen nollapiste, tämän pimeämpää ei enää tulisi. Pian päivät alkaisivat taas taistella oikeuksiensa puolesta, ja vaikka prosessi on pitkä, pimeydessä

kyhjöttäville ihmisille on henkisellä tasolla tärkeää tietää ja pystyä luottamaan siihen, että pian se taittuu. Nyt pimeys on taittunut, vaikka sitä ei huomaakaan, valo on tulossa takaisin.

Oli yhä pimeää, kun Tapanin Bussi kääntyi Tornion asemalle. Hengitys huurusi.

Linja-auto oli hieman etuajassa, ja Anni joutuisi odottamaan vähintään vartin ennen kuin joku tulisi hakemaan hänet.

Kuka tulisi? Sitä hän ei vielä tiennyt. Kello oli vasta vähän yli kuusi aamulla, tuskinpa ketään erityisesti innosti nousta ylös niin aikaisin tekemään sadan kilometrin reissua kaupunkiin, vieläpä lauuantaina.

Anni hapuili tupakoita taskusta.

Tupakoiminen ei kuulemma tehnyt hyvää vauvalle, ja hän olikin melkein lopettanut.

Hänen teki mieli tupakkaa vain silloin tällöin. Jos hän kerran voi hyvin, kai mahassa oleva lapsikin voi hyvin? Jos hänelle tuli parempi olo siitä, että hän veti aina välillä parit sauhut, kai se oli Oskarillekin parempi kuin jos hänen äitinsä kärsi?

Äiti. Tuntui oudolta ajatella sitä sanaa.

Anni sytytti savukkeen ja imaisi.

Oliko hän äiti, voisiko hänestä tulla?

Äitihän oli Siiri, äidillä oli esiliina ja karheat kädet, äiti antoi tukkapölyä jos teki jotain väärää, äiti hoivasi, piti huolta, äiti pani saunan lämpiämään, kuori perunoita, aina lapsi lonkalla ja muutama jaloissa, äiti ei ollut koskaan käynyt koulua, ei koskaan toteuttanut yhtään haavetta, hey, ei koskaan edes haaveillut mistään, äiti oli paljon kaikenlaista, eikä mikään siitä sopinut Anniin.

I'm going places, paitsi että juuri nyt olen menossa kotiin. Takaisin sinne, missä kaikki alkoi.

Tukholmassa oli suojasää, kiireisillä ja hyvin pukeutuneilla ihmisillä liukkaat kengät ja laitetut hiukset. Täällä pohjoisessa oli jo paksu lumipeite, kaikki miehet ja naiset näyttivät paljon vanhemmilta, ne harvat jotka olivat ulkona tähän aikaan, autot olivat vanhanaikaisia, likaisia ja kuluneita, kuhmuisia ja ruostuneita, eivätkö ihmiset itse asiassa näyttäneet onnettomammilta täällä? Tuliko ihmisistä onnettomampia, jos heillä ei ollut mitään tavoitteita, tarkoitusta elämällä? Oliko elämällä ylipäänsä mitään tarkoitusta täällä pohjoisessa? Missä ei ollut maanalaista, ravintoloita, NK-tavarataloa, kerrostaloasuntoa, yksinäisyyttä, eristäytyneisyyttä? Jos kukaan ei nähnyt ihmisen elämää, oliko sitä edes olemassa? Oliko silloin ollut olemassa, elänyt?

Anni huomasi mustan Mersun joka liirsi linja-autojen parkkipaikalle ja ajoi lähemmäs, ja vaikka hän ei tunnistanut autoa, hän tunnisti ajotyylin yhtä varmasti kuin sormenjäljen.

Tatu, ei olisi uskonut. Oliko hän muka päässyt vapaaksi? Viimeksi kun Anni oli kuullut Tatusta, veli oli istunut kahta-toista kuukauttaan Keminmaan vankilassa.

Omien sanojensa mukaan Tatu oli ajanut mutkan suoraksi ja vauhtiakin oli tainnut olla hieman liikaa ja yhtäkkiä ne oli piru vie putkahtaneet siihen monttu auki, ne mummot. Ei tosiaankaan ollut tarkoitusta. (Ei sitä kukaan uskonutkaan.)

Mutta ei kuolema sellaista ota huomioon.

Kuljettajan paikalla istui Annin pikkuveli, yksi yhdeksästä veljestä, tupakka suupielessä ja naamalla vino hymy joka oli edelleen hurmaava, ei hampaaton. Kasvojen vasemman puolen arpeumien vuoksi veli oli saanut lempinimen Rinne, koska hän näytti kuoppaiselta rinteeltä, kuten Lauri sanoi keksiessään nimen. Nimi jäi elämään Tatun sivukuvan muututtua lopullisesti autotallipalossa vuonna 1976 (mutta siitä lisää

myöhemmin). Anni ei ollut vielääkään tottunut uuteen lempinimeen, se ei sopinut hänen suuhunsa, hän ei kestänyt tapaa, jolla lähes koko muu perhe otti luontevasti haltuun menneisyydessä sattuneen tuskallisen tapahtuman ja teki siitä kuriositeetin, vahvuuden, koomisen asian. Jotain mistä vitsailla.

– Oletko karannut?

Tatu nauroi, se kuulosti yskän ja hikan välimuodolta.

– Päästivät pois aikaisemmin. Hyvän käytöksen vuoksi, katsos.

Anni näytti varmasti hämmästyneeltä, sillä Tatu jatkoi.

– Minä olen yhtä ihmeissäni kuin te muutkin. Paitsi tietenkin äiti.

Niin, äiti. Siiri ei ollut koskaan uskonut mitään pahaa pikku Tatusta. Hän ei ollut ottanut käyttöön lempinimeä, haukkumasanaa. Anni mietti, rakastivatko muutkin äidit lapsiaan yhtä valikoivasti, eri määrin, ja jos näin oli, näyttivätkö he sen yhtä selvästi?

– Oletpa sinä kasvanut, Tatu sanoi, kun Anni oli vajonnut hänen viereensä etuistuimelle. – Onko tullut syötyä liikaa ruotsalaisia kakkuja?

Anni ei halunnut puhua asiasta, ei pikkuveljensä kanssa, ei kenenkään kanssa, mutta hän tajusi, että muutkin ihmettelisivät. Että siihen oli vain totuteltava. Hän kohautti olkapäitään.

– Pulla uunissa, kuten Ruotsissa sanotaan. Tulee ulos loppukesästä. Asutko nykyään kotona, vai?

Anni yritti puhua mahdollisimman sävyttömästi, sisarus-ten kanssa oli pakko. Jos he haistoivat minkäänlaista huolta, he iskivät heti kiinni. Tatu tarkasteli häntä hetken ennen kuin vastasi.

– Joo, tai... Tavarat on kotona, mutta itse asiassa nukun enimmäkseen muualla.

Tatu alkoi lämmetä, Anni tunsu että vaara oli ohi, Tatu oli siirtynyt eteenpäin.

– Olen tavannut naisen. Sen nimi on Sinikka. Se on Veli-Pekan pikkusisko. Muistatko Veli-Pekan? Sillä oli punainen EPA-traktori, ja perhe asui Karungissa.

Anni nyökkäsi, hän muisti. Ei kylläkään pikkusisko, mutta EPA-traktorin.

Tyypillistä Tatua. Veli luki rivien välistä, näki maailmasta sen minkä halusi nähdä, muuta hänen ei tarvinnut tietää. Loppumatkan Tatu puhui omista asioistaan. Tytöstä, jonka luo oli osittain muuttanut, tytön vanhempien maatilasta ja sairaasta isästä, vankilassa tapaamistaan linnakundeista, tulevaisuudensuunnitelmistaan, kotitilasta, isän ja äidin lisääntyneistä riidoista, ja Anni saattoi huokaista helpotuksesta.

Anni oli iloinen, että juuri Tatu oli tullut vastaan. Tatu keskittyi aina omaan asioihinsa eikä muiden tarvinnut pelätä tutkivia katseita, tuomitsevia katseita, kysyviä katseita, ihmetelyä. Loppumatkan Anni istui puoliuunessa, kuunteli veljeään kuin radiota ja lepuutti katsettaan metsässä ja näillä läpikotaisin tutuilla pikkuteillä, joilla oli viettänyt ison osan elämästään jalan, pyörällä, mopolla, autolla ja traktorilla.

Mutta se oli silloin ja nyt oli nyt, nyt hän oli vierailija, tilapäinen vieras. Hän kuuli metsän kuiskivan nimeään, tule kotiin, se sanoi, mutta hän ei halunnut kuunnella, ei ollut kuulevinaan.

Anni näki kuvajaisensa ikkunassa, vakavat silmät, vaaleat, suomalaiset, laimeat, ja kampauksen, hiukset jotka oli värjännyt tummiksi, ne kehystivät hänen kasvojaan, korostivat kalpeutta, kapeita huulia, suoraa nenää. Anni oli kaunis, ei silmiinpistävän kaunis, ei niin että kadulla käännyttyisi katsomaan, mutta hänellä oli korkeat poskipäät ja suora katse,

ja hän oli edelleen tarpeeksi nuori ollakseen kaunis. Muutaman vuoden kuluttua, viiden, kymmenen, kahdenkymmenen, kuka tietää, hänellä ei ollut mitään varsinaista pohjaa jolta vanheta, kuten joillakin ihmisillä, kuten Alexilla, hän oli komea sellaisella tavalla että ikääntyisi hyvin, kuten myös Tatu, Anni ajatteli katsoessaan pikkuveljeään kuljettajan paikalla, tältä puolelta arvet eivät näkyneet. Tatu oli nyt aikuinen, tai tasapainotteli ainakin aikuisuuden rajalla, hän oli tumma, se johtui valloniverestä tai saamelaisverestä tai molemmista, osa sisaruksista oli tummia. Ei Anni, hän oli vaalea, mutta Tatu komistuisi vuosien myötä, ainakin toinen puoli kasvoista, ainakin hänellä oli siihen taipumusta. Aivan kuten Pentillä.

Isästä saattoi sanoa kaikenlaista, mutta hän oli aina ollut hyvännäköinen, villi ja kaunis.

Hassua kyllä suurin osa lapsista oli perinyt joko äidin tai isän ulkonäön. Oikeastaan vain Lauri oli yhdistelmä molempia, hänellä oli tummat hiukset ja vaaleat silmät. Siitä ei tietenkään ollut tietoa, miltä Riiko ja Elina olisivat näyttäneet, jos olisivat eläneet. Sisarusarjan kaksi ensimmäistä lasta eivät olleet eläneet monta vuotta, toisen kohtaloksi oli koitunut keuhkokuume ja toisen synnynnäinen sydänvika, sivuääni.

Anni silitti mahaansa. Hänelle vanhimmat sisarukset olivat vain epätarkkoja hahmoja kellastuneissa valokuvissa. Hänestä oli aina tuntunut inhottavalta, että kuvat olivat olemassa, että ne oli ripustettu seinälle vanhempien makuuhuoneeseen. Ensimmäinen perhepotretti. Eri perhe. Perhe joka ehkä oli toimiva. Lyhyen aikaa.

Olivatko sisarukset saaneet myös luonteensa jommaltakummalta vanhemmaltaan? Toinen oli aurinkoinen, välittelevä ja iloluontoinen. Toinen tulinen, arvaamaton, raskasmielinen. Luonteiden kohdalla hajonta oli suurempaa.

»Pirullisesta pimeydestä, dieselinkatkusta, suomalaisista riidoista ja vakavista kommunikaatio-ongelmista huolimatta kirja herätti minussa heti halun muuttaa Tornionjokilaaksoon.»

— *Dagens Nyheter*

Raskaana oleva Anni Toimi matkustaa Tukholmasta jouluksi kotiin Suomeen, Tornionjokilaaksoon, maatilalle jossa varttui. Ei niin että hän olisi innostunut asiasta, innostuminen ei kuulu Annin tyyliin. Perheeseen kuuluu isä ja äiti ja kaksitoista lasta (tai neljätoista, riippuen laskentatavasta). Pentti-isä on hallinnut perhettään despoottin ottein, ja jouluna tilanne kärjistyy, kun Siiri-äiti päättää, että kaikella on rajansa.

August-ehdokkaanakin ollut *Perintö* on elämässä raivokkaasti roikkuva perhetarina, jossa jokainen perheenjäsen kirjoitetaan taiten oman elämänsä päähenkilöksi.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-44774-1